

ben. Paulay Ede halála óta a színház hanyatlásba jutott, jóakarátú, de gyengekezű igazgatók alatt meglazult a fegyelem, a műsor is alászállott színvonalában, az előadások egyre vesztettek művészi érték dolgában. Tóth Imre mindenekelőtt rendet csinált, fegyelmet teremtett, felfrissítette a társulatot és a műsort s a színház alaposan kezdte viszszanyerni régi népszerűségét. Nagy gondot fordított a klasszikus műsorra, Shakespeare darabjait sorra felújította s az első Shakespeare-ciklust is ő rendezte. Emellett értékes modern műsort is teremtett. A könnyű fajsúlyú külföldi darabokat átengedte a nagy fejlődésre jutott és egyre szaporodó magán-színházaknak s a modern drámairodalom magasabb termékeit adatta elő. A magyar drámaírók legjavát is odavonzotta a Nemzeti Színházhoz, Móricz Zsigmond, Molnár Ferenc, Szomory Dezső, Lengyel Menyhért s más kiváló magyar írók darabjai szerepeltek a klasszikusok mellett legtöbbször a műsoron. Nyolc évi igazgatása alatt összesen 1226 estén adatott elő magyar darabokat s 645 estén külföldi klasszikusokat. A közönség is visszaédesedett ezalatt a színházhoz, minden szezonban akadt legalább egy-két nagy siker. Az előadások színvonala is emelkedett, a rendezés gondosabbá és művésziébbé vált. Az ő igazgatása alatt vált csak valóvá a színészi előadás modern, realiztikus módja: a páthoszos szaválás helyett a természetes, közvetlen beszéd s a színészi eszközök egyszerűsége. Ezt az előadásmódot, mely ma már mindenütt visszaszorította a régi szavaló modort, Tóth Imre segítette kifejlődésében. A legújabb kor legkiválóbb színészeinek egész sora jutott alatta vezető szerephez: Gál Gyula, Pethes Imre, Ódry Árpád, Rózsahegyi Kálmán, Horváth Jenő, a nők közül Ligeti Juliska, Váradi Aranka, Aczél Ilona, Kiss Irén s mások az ő támogatásával fejlesztették ki tehetségük teljességét. Bajor Gizit is ő szerződtette egyenesen a színiakadémiáról, Hevesi Sándornak pedig először adott alkalmat rendezői hivatóságának bizonyítására. 1916-ban lemondott igazgatói állásáról és a Színművé-

zeti Akadémia igazgatója lett. Ugyanabban az évben ünnepelték meg nagy dísszel színművészeti pályájának 40 éves jubileumát, 1917-ben pedig udvari tanácsossá nevezte ki a király. A színészoktatás terén is nagy érdemeket szerzett. Pályája a modern magyar színművészet egyik legjelentősebb fejezete.

(Schöpfung Aladár.)

Tóth István, úttörő színész, sz. 1792-ben, megh. 1867 máj. 2.-án, Pesten. 1833-ban a budai színház tagja. Szigligeti írja róla, hogy csinos, gavallér ember volt, de öregségére elnyomorodott, a Nemzeti Színház tagjai tartották. A szegények házában halt meg. Jámbor, szelid ember volt, kit késő vénségében is Pistá-nak szólítottak. Amellett jó színész, — a budaiak Egressyje — bensőséggel játszott, csak az volt a hibája, hogy mindig többet beszélt, mint szerepe szerint kellett volna, különösen mikor ki kellett mennie a színpadról. Neje: Gabrieli Borbála.

Tóth Jenő, színész (cs. n. Szabados), sz. 1835-ben, Nagybányán, megh. 1900 máj. 21.-én, Marosvásárhelyen. Színészé lett Latabár Endrénél, 1853 máj. 1.-én. Működött Molnár Györgynél, Budán, Szabadkán. Mint korának egyik kiváló jellemszínésze, különösen hősi szerepekben vívott ki elismerést. 1880-ban Kőszeghy Endre, 1881-ben Gáspár Jenő és Bánfalvy Béla tagja, 1884-ben Szilágyi Bélánál, 1887-ben Pesti Ihász Lajosnál találjuk, akivel társigazgató volt. A népszínművekben is jeleskedett. E nemből főbb szerepei voltak: Göndör Sándor, Csikós, Parlagi Jancsi, Csillag őrmester, stb. — Nővére: T. Gizella, színésznő. (Lásd: Eöry P. Gusztávné.) Neje: Kurdilla Berta, színésznő, sz. 1857-ben, Marosvásárhelyen, megh. 1899 nyarán, u. o. Színpályára lépett: 1882 jan. 1.-én. (Első neje: Ámon Irén, nem volt színésznő.)

Tóth József, színész, a Nemzeti Színház művésze, sz. Szentesen, 1823 július 5.-én, megh. Pesten, 1870 márc. 1.-én. Iskoláit szülővárosában, majd Hódmezővásárhelyen, Kecskeméten és Pesten végezte. A színpálya iránti vágyat egy